

6.3. Construcció (F)

Situació general del sector

El sector de la construcció continua en “caiguda lliure”, tal i com les dades ho reflecteixen clarament. Així, de l'any 2008 al 2012 —és a dir, en cinc anys— el valor afegit brut de la construcció a Catalunya ha reulat en un -34,4%, la qual cosa el situa, en termes reals¹⁴, per sota del que hi havia l'any 2000. A Espanya, el comportament del sector de la construcció és exactament el mateix que a Catalunya: una reculada del -36,3% en termes reals del VAB de la construcció entre 2008 i 2012. El sector de la construcció es troba un moment de fort reajustament o, dit l'altra manera, està pagant els excessos que va viure el sector des de mitjan dècada dels noranta i fins al 2007.

Les dades negatives del 2011 feien preveure que l'ajust en el subsector de l'habitatge a Catalunya ja s'havia acabat. Però no ha estat així i al 2012 ha continuat reduint-se (o ajustant-se), tal com ho demostra la davallada de més d'un -30% tant en els habitatges en construcció com en els acabats. De fet, la sèrie històrica disponible des del 1995 d'habitatges en construcció i acabats que hi ha a l'Idescat mai no havia registrat un valor tan baix com el del 2012, amb 10.120 habitatges en construcció i 12.335 d'acabats.

L'altra pota que configura el sector de la construcció és l'obra pública, subsector que no presenta una situació gaire millor que el de l'habitatge perquè està patint les conseqüències de la reducció en els pressupostos públics —a escala central, autonòmica i local—. El valor de la licitació d'obra pública al 2012 va ser de 784 milions d'euros, xifra deu cops inferior a la del 2008 i la del 2009. Dins de l'obra pública, qui més ha patit la davallada han estat les infraestructures —també anomenades obra civil—, ja que al 2012 van registrar licitacions per un valor de 350 milions d'euros, xifra que se situa molt i molt lluny dels més de 6.000 milions d'euros licitats al 2008.

Hi ha altres indicadors que delaten la precària situació del sector de la construcció, com ara és el cas del consum de ciment, que al 2012 es va situar en 14,5 milions de tones a Espanya i en 1,9 milions a Catalunya. Aquest consum de ciment és inferior al de l'any 2011 en un -28,7% a Espanya i en un -29,4% a Catalunya. Si prenem com a referència l'any 2007 (any en què es va consumir més ciment), la davallada ha estat d'un -76% a Catalunya i d'un -74% a Espanya. O, dit

d'una altra manera, amb la sèrie històrica disponible de consum de ciment, que es remunta a l'any 2000, el consum de ciment al 2012 tant a Espanya com a Catalunya presenta les xifres més baixes que mai no hi ha hagut.

Un altre indicador que deixa ben palès el mal estat en què es troba la construcció és el clima empresarial, que desenvolupen conjuntament l'Idescat i la Cambra de Comerç de Barcelona de la construcció (ICC). Al 2012, la marxa del negoci de la construcció registra un balanç mitjà de -59,4, el pitjor resultat dels cinc sectors que analitza aquesta enquesta. En comparar-ho amb el 2011, s'evidencia un empitjorament en la marxa del negoci de la construcció, ja que el balanç mitjà d'aquest any va ser de -31,1.

Pel que fa al mercat de treball de la construcció, segons l'enquesta de població activa (EPA), el nombre d'ocupats d'aquesta branca s'ha reduït en 203.000 treballadors al llarg del 2012 a Espanya, la qual cosa significa una pèrdua del -17,6% interanual d'ocupats del sector. A Catalunya, els efectius de la construcció s'han reduït en 51.900 persones al 2012, fet que en termes relatius suposa un descens del -21%.

Mataró

Intentar situar estructuralment el sector de la construcció de Mataró és difícil, ja que es tracta d'un sector amb un perfil preeminentment conjunturalista, en què la construcció d'habitatges és el que marca la situació del sector. En l'actualitat, de l'esclat de la darrera bombolla immobiliària, encara se n'estan pagant les conseqüències. De fet, però, no és ni molt menys la primera bombolla que ha patit el

14. En valor nominal, el VAB de la construcció a Catalunya l'any 2000 era de gairebé 11.000 milions d'euros, mentre que l'any 2012 va ser de 16.255 milions d'euros.

sector, ja que entre els anys 1986 i 1992 també hi va haver una escalada de preus considerable.

Parant atenció a les dades disponibles del sector de la construcció per a Mataró, en termes generals presenten el mateix comportament que a Espanya i a Catalunya. El primer indicador que apareix en el **GRÀFIC 6.3.1** i que s'analitza, el de les sol·licituds de llicència d'obra major i menor, mostra una línia ascendent entre els anys 2010 i 2012, ja que passa de les 273 a les 368 sol·licituds. Es tracta d'un creixement del 34,8% en dos anys, un increment que en principi no cal menysprear, tot i que cal tenir en compte que les xifres de partida del 2010 són realment minses. De fet, amb la sèrie històrica disponible —des de l'any 1994—, la del 2010 és la xifra més baixa de sol·licituds d'obra que mai no hi ha hagut a Mataró.

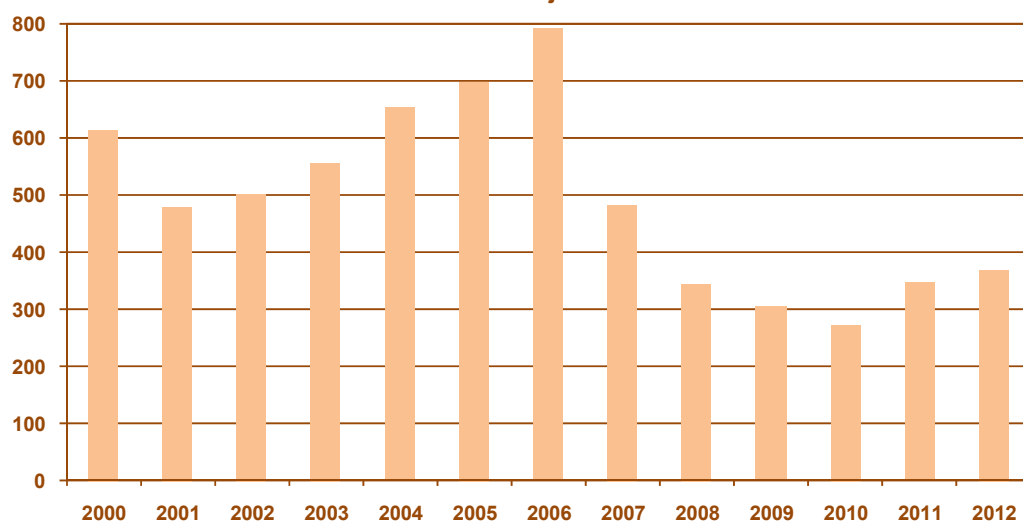
Analitzant per separat obra major i obra menor, a través de la **TAULA 6.3.1** es pot veure com des del 2006 les sol·licituds d'obra major han anat esllanguint-se: s'ha passat de 456 sol·licituds al 2006 (el 57,6% de les sol·licituds) a les 39 sol·licituds al 2012 (el 10,6%). Cal

recordar que les sol·licituds d'obra major solen estar vinculades a nova construcció o reformes importants, mentre que les d'obra menor estan més vinculades a reformes petites. Per tant, l'evolució d'aquests dos indicadors ens diu que l'obra nova continua reduint-se, però que les reformes petites estan donant un lleu bri d'aire a la construcció a Mataró.

Analitzant els tres indicadors procedents de la Seguretat Social —treballadors assalariats, autònoms i centres de cotització—, els valors que presenten per al 2012 són clarament desfavorables, ja que trimestre rere trimestre el sector de la construcció a Mataró va perdent assalariats, autònoms i empreses.

Gràfic 6.3.1

Sol·licituds de llicències d'obres majors i menors. Mataró. 2000 - 2012

Taula 6.3.1

Sol·licituds de llicències d'obres. Mataró. 2003 - 2012

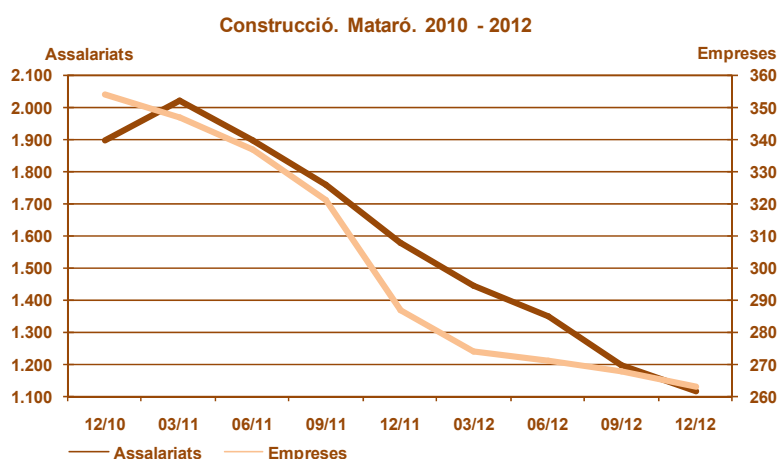
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obres menors	288	267	297	336	264	229	209	209	298	329
Obres majors	269	387	401	456	219	113	96	64	50	39
Obres totals	557	654	698	792	483	342	305	273	348	368

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Secció Llicències i Disciplina d'Obres de l'Ajuntament de Mataró.

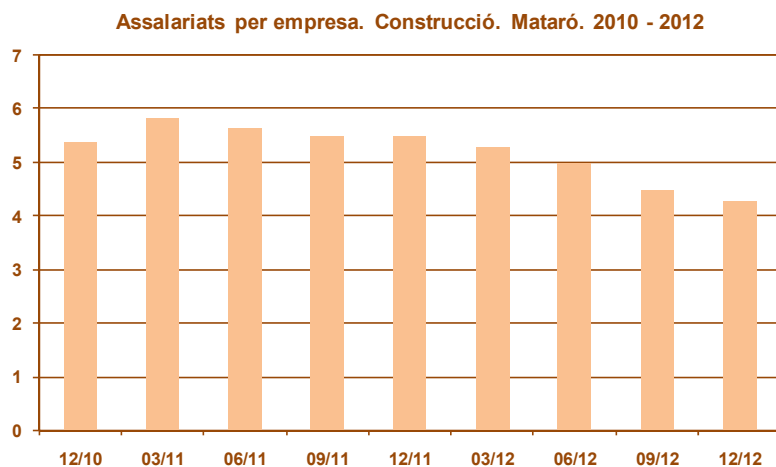
Taula 6.3.2
Construcció. Mataró. 2011 - 2012

Nombre	12/11	03/12	06/12	09/12	12/12
Autònoms	1.057	1.018	995	953	939
Assalariats	1.580	1.447	1.352	1.200	1.119
Empreses	287	274	271	268	263
Ass./ Empr.	5,51	5,28	4,99	4,48	4,25
Incr. anual %	12/11	03/12	06/12	09/12	12/12
Autònoms	-10,50%	-11,40%	-11,32%	-11,76%	-11,16%
Assalariats	-16,75%	-28,47%	-28,77%	-31,78%	-29,18%
Empreses	-18,93%	-21,04%	-19,58%	-16,51%	-8,36%
Ass./ Empr.	2,68%	-9,42%	-11,42%	-18,29%	-22,71%

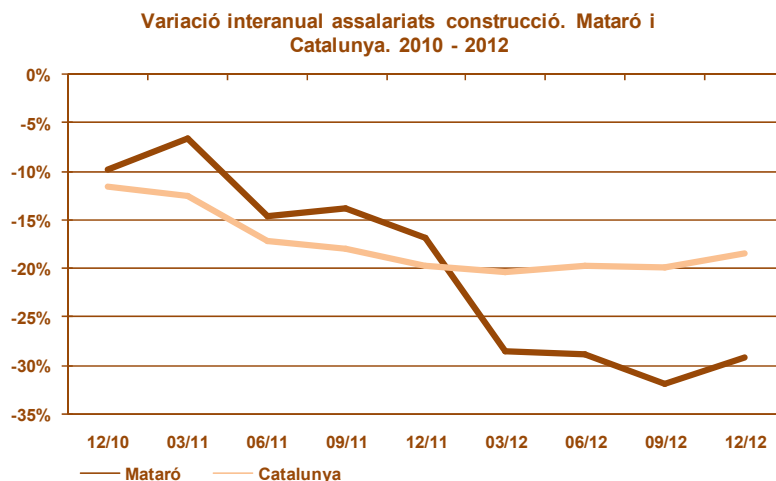
Gràfic 6.3.2

Gràfic 6.3.3

Gràfic 6.3.4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

En assalariats, la reculada ha estat molt important perquè al 2012 s'han perdut més de 400 efectius (un -29,2% menys en termes relatius), situant el total d'assalariats en 1.119, quan fa cinc anys n'hi havia més de 4.200. Per trobar una xifra d'assalariats similar a la del final del 2012 caldria remuntar-se a l'any 1997, la qual cosa confirma que la xifra d'assalariats actual en la construcció és la mateixa que teníem ara fa 15 anys. A banda de la contínua davallada d'assalariats, però, segurament el més preocupant és que no s'entreveuen canvis en la tendència negativa en què està immersa el sector.

Pel que fa a les empreses, al final del 2012, la construcció a Mataró tenia 263 empreses, 24 menys que les que hi havia a les acaballes del 2011, la qual cosa significa una davallada relativa del -8,4%. Al contrari del que ha passat amb la variació interanual dels assalariats en la construcció — que durant els quatre trimestres del 2012 s'ha mantingut en valors estables que han oscil·lat entre el -28,5% i el -31,8%—, la variació interanual de les empreses ha seguit un línia ascendent passant d'un -21% al primer trimestre del 2012 a un -8,4% al darrer trimestre del 2012. Tot i la tendència de la variació interanual de les empreses cap a la “millora”, encara continua situada en valors negatius, sense cap indicati que faci pensar, a curt termini, en un canvi de signe.

Els treballadors autònoms no són cap excepció del que està passant amb els assalariats i les empreses. Així, durant el 2012, el nombre de treballadors per compte propi s'ha anat reduint trimestre rere trimestre. De fet, per ser més exactes, la pèrdua d'autònoms en la construcció s'està produint, de

manera ininterrompuda, des del 2008. Durant el 2012, aquest col·lectiu ha perdut 118 efectius; així, ha passat de tenir 1.057 autònoms a tenir-ne 939, fet que significa una pèrdua relativa del -11,2% interanual. Aquest percentatge mostra un ritme en la davallada d'autònoms en la construcció superior al del 2011 i similar a les pèrdues registrades durant el 2010. El fet d'acumular cinc anys amb pèrdues de treballadors autònoms fa que ens haguem de situar a mitjan any 1998 per trobar una xifra d'autònoms més baixa que la del darrer trimestre del 2012.

La major intensitat en la pèrdua d'assalariats que d'empreses de la construcció situa la grandària mitjana de les empreses del sector en 4,25 assalariats al final del 2012, quan un any abans la xifra era de 5,5 assalariats per empresa. Per trobar una xifra mitjana d'assalariats per empresa més baixa caldria retrocedir al principi de l'any 1997.

En el **GRÀFIC 6.3.4** s'observa com, a grans trets, la variació interanual dels assalariats de la construcció a Mataró i a Catalunya segueix la mateixa línia tendencial descendent. La diferència entre ambdós àmbits rau en el fet que el ritme de caiguda que presenta Mataró és molt més pronunciat que el de Catalunya. Així, Mataró passa de registrar una davallada interanual del -9,8% al final del 2010 a un descens del -29,2% a les acaballes del 2012. En el cas de Catalunya, per al mateix període de temps, es passa d'un -11,6% a un -18,4%.

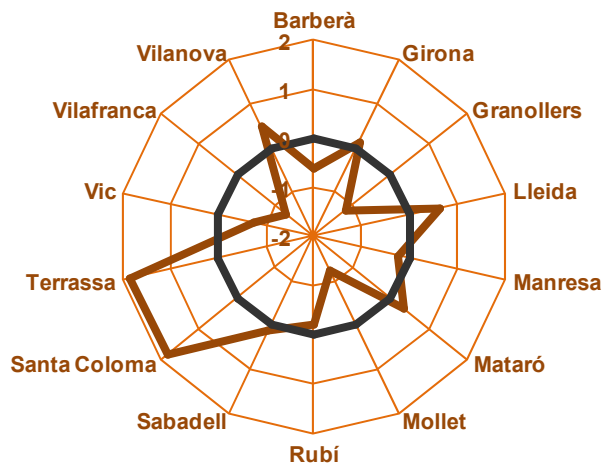
La secció F de la construcció està formada per tres divisions econòmiques: la 41, dedicada a la construcció d'immobles; la 42, dedicada a la construcció d'obres

d'enginyeria civil; i la 43, dedicada a activitats especialitzades de la construcció. Les tres divisions presenten una davallada en el nombre d'efectius assalariats. En xifres absolutes i relatives, el descens més important ha estat en el sector dedicat a la construcció d'immobles, amb 331 assalariats menys que ara fa un any (-47,3%), fet que situa en 369 el nombre d'assalariats d'aquesta divisió, quan al principi del 2008 en tenia més de 1.800. L'altra davallada important té lloc en el sector d'activitats especialitzades de la construcció, el qual ha perdut 127 treballadors assalariats (-16%) durant el 2012, fet que situa en 666 el nombre d'assalariats d'aquesta activitat.

El **GRÀFIC 6.3.5** mostra en quina situació es troba Mataró en referència als municipis que formen part de la xarxa del Perfil de la Ciutat pel que fa al percentatge de desocupats del sector de la construcció. El gràfic situa Mataró una mica per sobre la mitjana de la xarxa, a un nivell similar al que tenen Sabadell o Girona.

Gràfic
6.3.5

Percentatge de desocupats procedents de la construcció. Desviació respecte de la mitjana de la xarxa Perfil de la Ciutat. 2011

Font: Perfil de la Ciutat, informe edició 2012.